

føder sig med Forventninger, staar Jare for at dø af Sult." Den ærede Minister befinder sig ogsaa derfor i det sørgelige Tilfælde, som han nys udtalte, at han med Hensyn til det Forslag, der her foreligger, har faaet Utaf af Alle, men Tak af Ingen, og det tror jeg vil følge Enhver, der ikke vil indtage et fast, bestemt Standpunkt og følge et af de modstridende Principer, men søge at tage Lidt af det Eine og Lidt af det Andet, og derfor forekommer den megen Tale om Smøbedommen mig at sære ind i et Uføre; thi naar To befinde sig paa en Vej, og den Eine tror, at Maalet ligger i Nord, den Anden, at det ligger i Syd, kan der ikke være Tale om nogen Smøbedommen; uden at den Eine maa forlade den hidtil fulgte Vej og slutte sig til den Anden; thi at drage mod Nord og Syd paa een Gang lader sig ikke gjøre; først naar de ere enige om at følge een Grundsætning, kan der være Tale om Smøbedommen, saa at den, der muligvis er mere rask til Bens, kan rette sig lidt efter den mere Sædvanlige og omvendt. Med Hensyn til de Stridspunkter, som have været i denne Sag i tidligere Samlinger, saa vel i som udenfor Thinget, har det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) allerede gjort opmærksom paa, at de i det Væsentlige ere bibeholdte, og disse Stridspunkter ere jo i Hovedsagen to: om Geistlighedens Lønninger skulle fremdeles bibeholdes efter Sædprincipet, eller om alle Tienderne skulle indbrages i Statskassen, og de geistlige Embedsmænd sættes paa fast Lønning, og om Bevillingsmyndigheden skal have samme Indflydelse eller ei med Hensyn til Anvendelsen af de her omhandlede Midler. Ministeren har med Hensyn til det første Stridspunkt ikke villet fravige det gamle nedarvede Princip fra den ældste kristelige Kirke, som han udtalte, at han har troet at burde fastholde, den Lønningsmaade, at Præsten fik sin Løn direkte af Menigheden; thi, mente han, det bidrog til at styrke det Rjærlighedssaaend, som skal være mellem Præsten og Menigheden. Det er jo ganske vist en meget smuk Talemaade; men naar man kjender de virkelige Forhold, veed man, at det ikke er synderlig mere end en Talemaade. Jeg skal gjøre den ærede Kirkeminister opmærksom paa, hvorledes de virkelige Forhold ere, saa vidt mig bekjendt, de fleste Steder paa Landet med Hensyn til dette Forhold. Præsterne affordere i Almindelighed med en eller anden Rjæbmand, de ville selvfølgelig have det mest Mulige for Tienden, og de Beboere, der skulle yde Tienden, faae Ordre til at møde til den bestemte Tid hos den Rjæbmand, som Præsten har afforderet med, og at levere deres Korn, og Præsten hæver saa sine Penge hos den Rjæbmand, hos hvilken Bønderne have leveret deres Korn. Nu gab jeg spørge, om det Forhold, som praktisk er indført mange eller maaske de fleste Steder, virkelig bidrager mere til at knytte det Forhold, som det var ønskeligt, der skulde være mellem Præsten og Menigheden, end

om Præsten, i Stedet for som nu er Tilfældet, henter sin Indtægt hos Rjæbmanden, hentebe denne paa Amtstuen, eller om Beboerne, i Stedet for at levere deres Korn til denne eller hin Rjæbmand, betaler paa Amtstuen Bederlag for denne Tiende. Jeg kan ikke se, at det Forhold, vi ønske maa finde Sted, at Tienden indbrages i Statskassen, paa nogen Maade vil forrykke det Forhold, som man maa ønske, der maa være tilstede mellem Præst og Menighed, thi der, hvor Præsten virkelig varetager sit Kald med Uoor og Nidkærhed, vil han ogsaa skaffe det naturlige og sandede Forhold tilveie imellem sig og Menigheden, uanset paa hvilken Maade han bliver Lønnet. Med Hensyn til det andet Stridspunkt, der ogsaa blev omtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), og som ogsaa den høitærede Minister flere Gange slog paa, da er det jo blevet til en almindelig Talemaade fra den anden Side, at Kirken har en Ret over de Midler, hvopa Præsterne lønnes. Naar man har spurgt: men hvad er saa Kirken, da har jeg hørt mange høist forskjellige Definitioner; en hvitstaaende Geistlig her i Landet og flere efter ham sigte: Kirken er en aandelig Sde, og med Et bliver saa for visse Folk ikke blot det, som i Kirken er af aandelig Art, 'aandeligt, men naar man taler om disse Forhold, faar ogsaa Tienden, Præstegaardsjorderne, Offer og Accidentser, Paasteag m. m. et Slags aandeligt Anstrøg, og det er mere, end jeg kan være med til at give det. Det er for mig legemlige og materielle Ting, enten Geistligheden eller andre Embedsmænd lønnes deraf. Med Hensyn til de Midler, hvad Lønningerne angaar, som ere henlagte til Kirkens Embedsmænd, da tror jeg ikke, de ere henlagte i andet Diemed end til at tjene Geistligheden til anstændig Lønning og Forsørgelse. Jeg skal til Bekræftelse herpaa ansøre, hvad Hvitfeldt beretter angaaende de Bestemmelser, der, efter at et verdsligt Regiment efter Reformationen var indført, bleve optagne i den saakaldte kjøbenhavnske Decree af 1536, hvori det hedder: „Kongen lader rigelig forsørge Kirker, Skoler, Hospitaller og Præster med tilbørligt Underhold, og nyde de ikke alene, hvad de have haft af Bispetienden, men de, som ikke før tilbørlig vare forsørgede, blive nu med videre Kenter og Underhold forsete". Jeg ser saaledes heller ikke rettere end, at Statens Ret til at raade over da til Geistlighedens Lønning henlagte Indtægter har til de forskjellige Tider været erkjendt; thi man har jo set Indtægter blive fratagne Præstekald og henlagte ikke blot til andre Kald og andre kirkelige Diemed, men endog til Diemed, der ligefrem ikke vedkomme Geistligheden, for Ex. til Skolevæsenet. Jeg skal for Ex. gjøre opmærksom paa de Bestemmelser, der i sin Tid bleve giene om Afgifter til Seminariefonden af geistlige Embedar og Henlæggelse af enkelte Dele af visse Kaldsindtægter til denne Fond. Hvis vi